

KAUKSI LEERIMÄE (LIINAMÄE) KOGUKONNAALA METSATÖÖDE PLAANI ARUTELU KOKKUVÕTE

Kohtumise aeg: 23.07.2026 kell 17.00–17.50

Kohtumise koht: Põlva vald, Kauksi küla Kauksi Leerimäe (Liinamäe) kogukonnaala

Osalesid: RMK kaasamisspetsialist Risto Sepp, RMK varumisjuht Rein Kivioja, Põlva vallavalitsuse maaspetsialist Tiivi Parts ja 4 kogukonna liiget.

Koosoleku eesmärk: tutvustada Kauksi Leerimäe (Liinamäe) kogukonnaala metsatööde plaani kavandit.

RMK on koostanud Kauksi Leerimäe (Liinamäe) kogukonnaalale metsatööde plaani kavandi, arvestades majandatava metsa vanuselist ja puuliigilist koosseisu, sanitaarset seisundit, kasvutingimusi, matkarada, Leerimäe ning laekunud kogukonnapoolseid ettepanekuid. Plaani aruteluks kohtusid eelnevalt RMK, Põlva vallavalitsuse ja muinsuskaitse esindajad ning kohaliku kogukonna liikmed 23. märtsil 2026 Kauksi raamatukogus 12 inimese osalusel.

RMK on koostanud metsatööde plaani kavandi, mille saatis eelnevalt koosolekul osalenutele ja avaldas RMK kodulehel. Kauksi Leerimäe (Liinamäe) kogukonnaala riigimetsa uuendamiseks pakub välja kavandi, mille kohaselt 10 aasta jooksul plaanitakse teha lageraiet 5,5 hektaril eraldi neljal metsaosas.

Küsimustikuga saabunud ettepanekud/arvamused

1. Ettepanek: „Soovime metsa säilimist, võtta maha ainult kuivanud ja murdunud puud.“

Kui küpses või kahjustatud metsas piirduda üksnes kuivanud ja murdunud puude eemaldamisega, ei pruugi see luua piisavaid tingimusi noore metsa kasvama hakkamiseks. Seetõttu kavandab RMK raiet piiratud mahus ja hajutatult, et säilitada metsa järjepidevus ning tagada, et piirkonnas oleks ka tulevikus eri vanuses metsakooslusi. Saabunud ettepaneku tulemusena ei tee eraldistel 4 ja 35 uuendusraiet, vaid teeme sanitaarraiet, sest männiku sanitaarne seisund võimaldab raiet edasi lükata.

2. Arvamus: „Kogukond hindab metsas olevat varjulist keskkonda, lageraie muudab keskkonda drastiliselt.“

RMK on teadlik, et lageraie muudab ajutiselt piirkonna ilmet ja kasutuskogemust. Seetõttu on kavandatud raiet hajutatult neljale eraldi metsaosale ning suurem osa kogukonnaalast jääb ka edaspidi metsaga kaetuks. Lisaks jätab RMK säilikipuid gruppideks ning uuendab raiutud alad kohe pärast tööde lõppu, et uus mets saaks võimalikult kiiresti kasvama hakata. Kogukonna jaoks oluliste liikumisteede ja vaadete säilitamise võimalusi arutame täiendavalt koos kohalike elanikega.

3. Ettepanek: „Kauksi kogukonnaala võiks jääda uuendusraietest täielikult puutumata.“

RMK ülesanne on riigimetsa majandamisel tasakaalustada looduslikke, sotsiaalseid ja majanduslikke eesmärke. Kogukonnaalale koostatud metsatööde plaani kavandit koostades

arvestasime kohaliku kogukonna ettepanekutega, metsa tervisliku seisundiga, piirkonna puhkeväärtustega, üldplaneeringus seatud tingimustega, matkaradade ning muinsuskaitseliste väärtustega. Kogu ala uuendusraietest täielikult välja jätmine ei võimaldaks tagada metsa vanuselist uuenemist kõnealuses piirkonnas. Samas vaatame üle raiete asukohad ja ulatuse ning hindame, kas mõnes kavandatud metsaosas on võimalik raiete mahtu vähendada või neid edasi lükata, sh eraldisel 35.

4. Ettepanek: „Metsatööde tegemisel arvestada kogu Kauksi ümbruse metsade tervikpildiga.“

Nõustume, et raiete mõju tuleb hinnata maastiku tasandil, mitte ainult üksikute eraldiste kaupa. RMK kasutab metsatööde planeerimisel metsa vanuselist jaotust ning raiete hajutatust kirjeldavaid näitajaid, et vältida raiete ülemääraast koondumist ühte piirkonda. Samuti hinnatakse vanemate metsade osakaalu laiemal maastikul.

5. Arvamus: „Kavandatud raiete alal kasvavad looduskaitsealused taimed.“

RMK kontrollib enne metsatööde tegemist olemasolevaid loodusväärtuste andmeid. Praegu teadaolevalt ei ole kavandatud raiete alal kaitsealuseid taimi registreeritud. Kui tööde ettevalmistamisel või tegemisel ilmneb kaitsealuseid taimi või muid olulisi loodusväärtusi, kohandatakse tööde tingimusi kehtivate nõuete järgi. Koosolekul kirjeldatud väide kinnitust ei leidnud.

6. Arvamus: „Tegemist on olulise puhke- ja liikumisalaga.“

RMK peab piirkonna puhkeväärtust oluliseks ning on seda metsatööde kavandamisel arvestanud. Metsatööde planeerimisel pöörame tähelepanu matkaradade kasutatavusele, liikumisvõimaluste säilimisele ja visuaalse mõju vähendamisele. Samuti jätkub ala kasutamine puhkeotstarbel ka pärast raietöid ning uuenev mets loob tulevikus uued puhke- ja loodusväärtused.

7. Arvamus: „Kogukonna arvamust küsitakse liiga hilja.“

RMK eesmärk on kogukondi kaasata võimalikult varases etapis. RMK ei alusta raietöödega enne metsatööde plaani ja tervikkava kinnitamist kohaliku omavalitsusega. Kauksi kogukonnaala metsatööde plaani kavandi koostamisele eelnes kohtumine kohaliku kogukonna, omavalitsuse ja muinsuskaitse esindajatega ning ettepanekuid koguti ka enne käesolevat arutelu. Ettepanekud kaasamise parendamiseks saab saata ettepanekud@rmk.ee.

8. Ettepanek: „Kontrollida üle hinnang, et ümbruskonnas on viimase 15 aasta jooksul tehtud ligikaudu 80 ha uuendusraiet.“

RMK kontrollis piirkonnas tehtud uuendusraiete mahtu RMK andmete põhjal Maaskelaane suurimal maaüksusel Räpina metskond 238. Kontrolli tulemusel selgus, et viimase 10 aasta jooksul on piirkonnas tehtud lageraiet kokku 32 hektaril; täpsem ülevaade on esitatud allolevas tabelis. Raiete mõju hindamisel tuleb lisaks raiete pindalale arvestada ka metsade vanuselist struktuuri, kasvukohatingimusi, metsauuenemist ning raiete paiknemist laiemas maastikus.

Tabel. Raiete pindala aastate ja raieliikide kaupa maaüksusel Rápina metskond 238; pindala 272 ha, tunnus 47302:002:0517.

Aasta	Harvendusraie(ha)	Lageraie(ha)	Sanitaarraie(ha)	Üldkokkuvõte
2017		5	23	28
2018		7	5	12
2019			3	3
2020	2	1	1	4
2021			2	2
2022		10	10	21
2023		5	2	8
2024		2	4	6
2025	9	2	4	14
2026	6			6
Üldkokkuvõte	17	32	55	103

9. Ettepanek: Muinsuskaitseamet esitas oma 13.04.2026 kirjas nr 5-14/726 RMK-le oma seisukoha seoses Põlva vallas Kauksi külas asuva linnuse „Leerimägi“ (reg-nr 11162) planeeritava ala metsastamisega. Muinsuskaitseameti arheoloogiamälestiste komisjoni seisukohast (protokoll nr 426, 31.03.2026) on linnuse puhul eelistatuim variant ala hoidmine avatuna, st ilma metsakatteta. Puude istutamise puhul on Muinsuskaitseamet valmis metsastamise tingimusi, sh istutamise täpsemaid asukohti arutama ja kokku leppima. Majandusmetsa rajamisega amet ei nõustu. RMK arvestab Muinsuskaitseameti seisukohaga ning lähtub ala edasisel käsitlemisel kehtivatest muinsuskaitsealade tingimustest. Samas ei võta RMK endale lisakohustusi ala regulaarseks hooldamiseks ega avatuna hoidmiseks. Kui külaselts soovib ala hooldamisega ise tegeleda, on RMK valmis seda võimaldama ning täpsustama koostöös külaseltsiga hooldustööde tingimused ja põhimõtted.

Kokkuvõte

Tööde planeerimiseks on küsitud arvamust kõigilt teadaolevatelt huvitatud osapooltelt.

Enne raietööde algust tehakse tee korda ja eemaldatakse eramaalt oksad, puidu väljavedu toimub Liinamäe tee kaudu, kasutades Liivaku maaüksust. Tee kasutamise osas suhtleme enne tööde algust Liivaku talu omanikuga (62201:001:2041). Kahjustuste tekkimisel taastatakse tööde-eelne tee seisukord.

Kogukonna poolt aktiivses kasutuses olevatel metsaeraldistel 4 ja 35 (Gaasitrassist Kauksi poole) RMK lageraiet ei planeeri. Seal teeme vajadusel ainult sanitaarraiet või võimaldame inimestel küttepuitu ise varuda (viide RMK kodulehele [Varu ise küttepuitu » Riigimetsa Majandamise Keskus \(RMK\)](#)). Kokkuleppel kogukonnaga ei tee RMK lageraiet kvartalil RP091 eraldisel 35 ja muudab selle osas metsatööde plaani kavandit.

Enne demonteeritud elektriliini ala metsastamist võib olla vaja eemaldada võsa.

RMK plaanib lähema 10 aasta jooksul teha lageraiet kvartalil RP091 kolmel eraldi metsaosas. Eraldisel 13 on tehtud mitmel korral sanitaarraiet, mets on muutunud hõredaks ning eraldisel 14 on samuti

tehtud sanitaarraiet; tegemist on viljaka kasvukohaga (jänesekapsa kasvukohatüüp). Eraldisel 39 on kirjeldatud kahjustus, mis on siirdesoo kasvukohatüübis. Eraldis 35 on männienamusega 104-aastane puistu jänesekapsa-pohla kasvukohaga – arvestame kogukonna sooviga ja lageraiet ei planeeri. Raied planeerime teha aastatel 2027–2030. Raiete läbiviimisel arvestame ilmastikuga, et vältida pinnasekahjustusi.

Enne raietega alustamist teavitame e-postiga kogukonda ning Põlva vallavalitsust.

Kokkuvõtteks jäi seisukoht, et RMK metsatööde plaan muudetud kujul on kohalolijatele vastuvõetav.

Risto Sepp
RMK kaasamisspetsialist